

State administration and law

УДК 323.22/.28(437.6) : 342.25

Бобрик О.В.,

*аспірант кафедри міжнародних відносин, факультет міжнародних економічних відносин УжНУ, tomej@ukr.net
Україна, м. Ужгород***ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В КОНТЕКСТІ
АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ
СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ**

Адміністративно-територіальна реформа у Словацькій Республіці проводилася в ході широкого кола реформ з метою демократизації та модернізації державного управління й місцевого самоврядування, приведення його до європейських стандартів.

Адміністративно-територіальна реформа в Словаччині порівняно слабо вивчалася українськими науковцями. Переважно українські науковці вивчали досвід реформ Польщі. Країна подібна до України за кількістю населення, більш співмірна величиною території, а головне має трирівневу структуру самоврядування, яка характерна й для нашої держави. Завданням нашого дослідження є вивчення досвіду адміністративно-територіальної реформи в Словаччині.

Після значних політичних змін в Чехо-Словаччині, в кінці 1989 р. на початку 1990 р. було здійснено значні зміни й в організації державної влади та місцевого самоврядування. При цьому зміни торкнулися й адміністративно-територіального устрою Словаччини. Було створено 38 окресів (okres), а отже й окремих урядів та 121 обвод (obvod) й обводних уряди. Краї (kraj) були ліквідовані, а їх функції передавалися до обводних та окресних урядів.

Проте, вже невдовзі стало зрозуміло, що адміністративно-територіальна реформа має ряд недоліків. Головним з яких було те, що адміністративно-територіальні одиниці Словаччини були достатньо дрібними та не мали достатніх умов та потенціалу для економічного та соціального розвитку.

Ключові слова: адміністративно-територіальна реформа, децентралізація в Словаччині, реформа державного управління, адміністративна реформа.

Постановка проблеми. Формування демократичної і ефективної системи державного управління на місцевому та регіональному рівнях залишається одним з основних завдань перетворень, які відбулися в країнах Центральної Європи. Ефективність цих реформ спонукає Україну вивчати їх досвід. Зазначимо, що процес бюджетної децентралізації пройшли усі без винятку країни Центральної Європи. Перетворення виявилися достатньо успішними й заклали основи фінансової незалежності місцевого самоврядування.

Метою нашого дослідження є вивчення досвіду децентралізації бюджетної системи Словацької Республіки для його використання в Україні. **Завданням** нашого дослідження є вивчення досвіду фінансової децентралізації в процесі адміністративно-територіальної реформи в Словацької Республіки. Децентралізація сектору публічного управління та фінансів сьогодні є одним із ключових чинників високої ефективності бюджетної системи в розвинутих економіках Європейського Союзу. Бюджетна децентралізація не є наслідком політико-історичних процесів, а в більшій мірі вона свідомо застосовується як механізм підвищення ефективності розподілу та використання бюджетних фондів. Дієвість даного механізму можна простежити на прикладі найбільш динамічної економіки Європи – Словаччини, яка, як і Україна, менш ніж два десятиліття назад, взагалі не мала інститутів місцевого

самоуправління, а фінансові ресурси і більшість повноважень концентрувалися в рівні державної влади. Централізована система мала наслідком асиметричність розподілу ресурсів між різними регіонами, інертність економічної політики місцевої влади, низьку ефективність використання бюджетних коштів, лобізм та високий рівень корупції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Адміністративна реформа в Словаччині порівняно слабо вивчалася українськими науковцями. Найбільш ґрунтовним дослідженням є монографія М. Лендєл [4]. Об'єктом її дослідження було становлення та функціонування місцевої демократії в країнах Центральної та Східної Європи. Серед досліджуваних країн значна увага приділяється й Словацькій Республіці. Проблема фінансової децентралізації була досліджена О. Молдованом [9] та І. Гнидюком [1]. Вчені вказали, що в результаті реформ було створено міцну основу місцевих бюджетів, які отримали стабільні фінансові надходження. Проте, переважання у Словаччині малих громад робить їх залежними від державних трансферів у свій бюджет. Більшість громад країни не є фінансово самодостатніми.

Процес адміністративної реформи в Словацькій Республіці досліджував також І. Стряпко [8]. Він звернув увагу на особливості перебігу трансформаційних процесів та політичні передумови децентралізації.

Процес децентралізації досліджувалися ужгородськими науковцями А. Ключковичем [2;3] та В. Пархоменком [6].

Вони прийшли до висновку, що країна показала один з найуспішніших прикладів реформування серед країн Центральної Європи.

Таким чином, проблема бюджетної децентралізації у Словацькій Республіці є малодослідженою в українській політичній науці й потребує ретельного аналізу та вивчення.

Виклад основного матеріалу. До 1990 р. адміністративно територіальний поділ Чехо-Словаччини, до складу якої входила Словацька Республіка, загалом був створений за радянським зразком. Вона мав трирівневу структуру: край-окрес-обец (область-район-грумада, *kraj-okres-obec*). Виборчі органи – місцеві ради співіснували з місцевими адміністраціями, на які центральним урядом покладалася виконавча функція й представництво органів державної влади. По суті, існувало лише державне управління. Виборчі органи не мали права створювати власні структури, жителі майже не могли брати участь процесі вироблення та реалізації рішень, а навіть й впливати на них. Тобто адміністративна система, в першу чергу, повинна була забезпечувати виконання рішень вищестоячих органів влади, а відтак усувала можливість розвитку місцевого самоврядування.

Концепція адміністративно-територіальної реформи 1990 р. передбачала скасування крайового рівня управління та передачу повноважень окресам. Мова йшла про скасування трьох крайових Національних комітетів та Братиславського Національного комітету. Проте, така концепція викликала критику, яка зауважувала, що відбуваються непотрібні та незрозумілі зміни. На наш погляд така концепція реформ була спробою по аналогії з Чехією перейти до дворівневої системи – обец/обвод (*obec-obvod*). З іншого боку потрібно зважати на той факт, що керівництво Словацької Республіки намагалося, в межах наразі Чехо-Словацької Республіки, отримати якомога більше повноважень для себе. Проте, федеральні органи, влади в свою чергу, намагалися послабити словацьку владу. По їх логіці реалізувати такі повноваження можна було ліквідувавши великі адміністративні одиниці – краї, та передати якомога більше повноважень до менших – обец/обвод (*obec-obvod*). Таким чином, дану реформу слід розглядати в контексті протистояння федеральних органів влади та місцевих словацьких. На практиці ліквідація великих адміністративних одиниць – країв послаблювала словацьку владу. Позаяк, малі адміністративно-територіальні одиниці були більш залежними від федеральної влади. Відтак, ми можемо констатувати, що теза угорських науковців Г. Петері та В.Зентаї, про потребу сприятливого політичного середовища для проведення та закріплення реформ, набуває своє підтвердження [11, с.22].

На початку 90-х рр. еволюція Чехо-Словацької держави йшла до збільшення повноважень Словаччини. Адміністративно-територіальна реформа повинна була відобразити цей процес. Загалом було ліквідовано усі краї, залишилися лише окреси (*okres*) як органи місцевого самоврядування другого ступеня, а в межах окресів (*okres*) було встановлено обводний уряд, як перший ступінь місцевого самоврядування.

Було прийнято ряд законів, які закріпили новий адміністративно-територіальний поділ країни. Конституційний закон № 294/1990 зб. з 18.7. визначив громади (*obce*) як основу місцевого самоврядування [12], й скасував частину Конституції 1960 р., що стосувалася місцевого самоврядування. Були ліквідовані Національні комітету в громадах (*obce*). Проте, їх повноваження у містах були лише частково передані муніципалітетам, а частково перейшли до органів державної влади [13]. Одночасно було відділено місцеве самоврядування від державного управління.

Більша частина повноважень Національного комітету була передана обводним урядам, як інтегрованим органам місцевого державного управління першого ступеню, а також окремим урядам як інтегрованим органам місцевого державного управління другого ступеня [14]. Повністю було ліквідовано державне управління на рівні країв [15]. Було створено 38 окресів (*okres*), а отже й окремих урядів та 121 обвод (*obvod*) й обводних уряди.

Проте, вже невдовзі стало зрозуміло, що адміністративно-територіальна реформа має ряд недоліків. Головним з яких було те, що адміністративно-територіальні одиниці Словаччини були достатньо дрібними та не мали достатніх умов та потенціалу для економічного та соціального розвитку.

Протягом 1993–1994 рр. уряд розробив концепцію подальшого реформування. Головним завданням реформи вбачалося створення кількох потужних регіонів, які б мали достатній потенціал для економічного та соціального розвитку. Позаяк, обводи (*obvod*) виявилися надто дрібними адміністративно-територіальними утвореннями нездатними виконати належним чином ці функції.

Ще у 1995 р. було визначено кількість країв, які мають функціонувати, при цьому до уваги бралися чинники: політико-стратегічні, історичні, культурно-національні, а також вимоги ЄС щодо регіонів – NUTS. Варто відмітити, що при формуванні цієї системи постала проблема військових округів. Адже вони часто не вписувалися у визначені адміністративно-територіальні утворення. Відтак, було вирішено, що військові округи будуть утворювати окремі муніципалітети – Загор'є в окресі Малацькі, Лешт'єв в окресі Зволєн, Яворина в окресі Кетмарок, Валашковці в окресі Гуменне [10].

При створенні вищих адміністративно-територіальних одиниць – країв (*kraj*), військові округи повинні були бути територіально визначені в межах країв, але при цьому не були їм підпорядковані.

Наступний етап адміністративно-територіальної реформи відбувся у 1996 р. Було ліквідовано 121 обвод (*obvod*), змінено межі окресів (*okres*) та відновлено функціонування країв (*kraj*), як третього ступеню місцевого самоврядування. Замість 38 окресів (*okres*) у країні функціонувало 79 окресів (*okres*) та 8 країв (*kraj*). Закон № 221/1996 зб. з. Про адміністративно-територіальний поділ Словацької Республіки встановив симетричне становлення державного управління на рівні края (*kraj*) [16].

Зауважимо, що саме після 1998 р. почалася найбільш концептуальна фаза реформування в Словаччині. Після виборів 1998 р. та зміни уряду, нова влада в корені змінила підхід до реформування. По-перше, було визначено уповноваженого представника з реформування державного управління – ним став В.Ніжнянський. По-друге, уповноважений з реформування створив робочу групу яка виробила ідеї та принципи реформування. По-третє, дискусії та обговорення проектів влаштовувалися не лише для групи професіоналів, але для регіонів Словаччини.

Закон № 302/2001 з.з. від 4 липня 2001 р. про самоврядування вищих земельних одиниць закріпив адміністративно територіальний поділ Словаччини [16]. Відповідно до європейської номенклатури NUTS він виглядає наступним чином – NUTS 1(1) – Словаччина, NUTS 2 (4) включає: Братиславський край, Західну Словаччину, Центральну Словаччину, Східну Словаччину, це статистичні регіони; NUTS 3 (8) – це вісім країв: Братиславський, Тернавський, Нітранський, Тренчинський, Бансько-Бистрицький, Жилінський, Кошицький, Прешовський. NUTS 4 – 79 окресів, NUTS 5 – громади (2933 населених пунктів, з них 137 міста).

Відтак самоврядування в Словаччині було організовано на двох рівнях: громада (*obec*) – край (*kraj*) – держава. В країні було створено 8 адміністративно-територіальних одиниць – країв (*kraj*), які в свою чергу поділялися на дрібніші одиниці – 79 окресів (*okres*), які складаються з 2891 громад (*obec*). Прикметно, що лише 137 громад є містами, всі інші сільські. Для структури населених пунктів Словаччини характерним є високий рівень роздрібності. 67% – це малі населені пункти (до 1000 жителів), у яких проживає 16% населення країни. Загалом у невеликих населених пунктах мешкає 44% населення. Водночас, існують середні та великі міста (понад 50 тисяч жителів), у яких проживає майже 25% населення Словаччини. Такі міста виступають своєрідними центрами, через які підтримуються зв'язки між окремими регіонами [8;12].

Британський дослідник К.Дейві і польський науковець П. Святцевич визначають це як феномен супралокалізму, коли жителі навіть невеликих населених пунктів використовували положення нових демократичних конституцій і базового законодавства для формування відособлених територіальних громад з окремими органами місцевого самоврядування. На думку дослідників, результатом такої фрагментації стало зниження якості громадських послуг в умовах обмежених ресурсів, незважаючи, принаймні, на вдавене наближення влади до громадян. Згідно чинного законодавства країни, громади (*obec*) можуть бути об'єднанні лише добровільно за результатами місцевих референдумів. Тому влада не має механізмів змусити малі громади (*obec*) зливатися у більші об'єднання.

Одночасно з адміністративно-територіальними змінами почалася й фінансова децентралізація. Системи фінансового забезпечення місцевого самоврядування в країнах-членах Європейського Союзу характеризуються високою ефективністю, тобто згідно з внутрішніми специфічними умов кожної країни місцеві блага надаються у необхідному обсязі. Інституційні та

організаційні чинники, які склалися протягом багатьох століть, дозволяють налагодити прямі взаємозв'язки між рівнями інституційної системи [2;35]

Ключовим елементом класифікації систем фінансового забезпечення місцевого самоврядування є ефективність базової одиниці місцевого самоврядування. Великі одиниці краще використовують можливості для ефективного виробництва і надання місцевих благ.

Невеликі – мають великі можливості для прямого залучення громадян до управління, що сприяє кращому визначенню суспільних потреб. Таким чином, серед західноєвропейських унітарних країн розрізняють інтегровані і неінтегровані системи. В інтегрованих системах – англосаксонської і скандинавської моделі – місцеві уряди мають можливості, оптимальні для ефективного забезпечення публічними місцевими благами. У неінтегрованої моделі – французької і більшості середземноморських країн – принципи автономії та забезпечення надання послуг розділені, тобто кожен населений пункт має свій власний муніципалітет, існує багато невеликих місцевих урядів.

Аналіз динаміки надходжень трансфертів з бюджету центрального уряду до бюджетів місцевих урядів з 1988 по 2016 рік свідчить, що в більшості країн на початку 90-х років відзначалася тенденція до підвищення частки трансфертів у загальному обсязі надходжень бюджетів місцевих урядів, на початку 2000-х років відбулося незначне зменшення надходжень від центрального уряду до місцевих бюджетів в загальному обсязі надходжень.

Дані принципи відносяться до числа основоположних принципів моделі фіскального федералізму. Як зазначив Раттсо, ця модель базується на наступних чотирьох ключових припущеннях:

- відповідальності за надання суспільних послуг лежить в основному на органах місцевого самоврядування;
- основним джерелом місцевого фінансування є місцеві податки, що означає, що послуги оплачуються тими, хто ними користується;
- присутня значна соціальна (просторова) мобільність;

територія охоплення місцевими послугами близька до території відповідної адміністративної юрисдикції [5]

Одним із чинників успішної децентралізації в Словаччині стало те, що передача повноважень супроводжувалася симетричною бюджетною децентралізацією. З 1 січня 2005 року країна перейшла на нову бюджетну систему. Ключове її завдання полягає в укріпленні фінансової бази місцевого самоврядування, визначенні власних доходів органів місцевого самоврядування вищого рівня та запровадженні нового механізму фінансування делегованих функцій.

Оскільки уряд значно зменшив перелік своїх функцій, він закономірно передав до бюджетів місцевого рівня певні джерела доходів. Наразі до державного бюджету Словаччини належать:

- непрямі податки (ПДВ, мито, акцизний збір);
- податок з прибутку корпорацій;
- 6,2% доходів від податку з доходів фізичних осіб;
- плата за користування автобанами та дорогами I класу;
- трансфери, що надходять з фондів ЄС [1].

Відмітимо, що кошти державного бюджету уряд спрямовує не лише на фінансування реалізації своїх функцій, але і на фінансування делегованих функцій, переданих муніципалітетам та органам місцевого самоврядування вищого рівня. Крім того, уряд часто виступає як партнер органів місцевого самоврядування, наприклад, в створенні технопарку, беручи на себе певні фінансові зобов'язання. Також за рахунок бюджету уряд надає пільги інвесторам, які провадять діяльність в депресивних регіонах країни [9, с.34].

В результаті бюджетної децентралізації була значно розширена фінансова база бюджетів населених пунктів. Завдяки цьому, було здійснено перехід від дотаційного фінансування функцій органів місцевого самоврядування за яким держава покривала їх видатки через трансферти до місцевого бюджету до формування фінансово самодостатніх адміністративно-територіальних одиниць, які фінансують свої функції за рахунок власних доходів.

В ході бюджетної децентралізації, окрім розширення системи місцевих податків, держава передала на рівень місцевого самоврядування податок на доходи фізичних осіб. Зокрема, відповідно до чинних норм 70,3% податку належить органам місцевого самоврядування, 23,5% залишається бюджетам вищих територіальних одиниць і лише 6,2%, як було відмічено, надходить до державної казни.

Варто звернути увагу на досить ефективний механізм розподілу доходів від справляння даного податку між різними адміністративно-територіальними одиницями. На відміну від України, де він зараховується до бюджетів тих громад, де працює працівник, в Словаччині даний податок збирає центральний уряд, який згодом перерозподіляє його на основі формульних розрахунків.

Формула, яка лежить в основі перерозподілу між муніципалітетами, містить чотири параметри:

- чисельність населення (офіційно зареєстрованого);
- кількість дітей дошкільного віку;
- відсоток жителів старших 62 років;
- категорія величини населеного пункту [1];

Найбільш важливим параметром в даній формулі являється кількість офіційно зареєстрованих жителів. Такий підхід видається абсолютно обґрунтованим, оскільки обсяг товарів та послуг, що надається органами самоуправління, орієнтується на кількість зареєстрованих осіб, а не на аморфний показник фактичної кількості населення. Явище трудової міграції, через що великі економічно привабливі міста мають надавати більший обсяг товарів та послуг, аніж це потрібно для зареєстрованих жителів, вирішено за допомогою додаткового коефіцієнта (так звана категорія величини населеного пункту).

Наявність в формулі параметрів кількості дітей дошкільного віку та відсотка жителів старших 62 років обумовлено тим, що, як було зазначено, утримання закладів дошкільної освіти, а також соціальний захист пенсіонерів відноситься до функцій місцевого самоврядування. Завдяки бюджетній децентралізації органи місцевого самоврядування отримали надійну фінансову базу, достатню для реалізації власних функцій. Якщо до 2005 року частка трансфертів в

структурі дохідної частини бюджету сягала 60-70%, то нині близько 70% доходів та витрат муніципалітетів ґрунтуються на власних джерелах, решту становлять цільові дотації з держбюджету [9, с.35]. При цьому, всі власні функції фінансуються місцевими бюджетами виключно за рахунок власних надходжень, а державні трансферти мають цільовий характер і спрямовані на фінансування делегованих державою функцій. Це дозволило сформувати ефективну бюджетну систему, в якій фінансові потоки є прозорими, а ефективність використання коштів можна прослідкувати за системою чітких критеріїв.

Відмітимо також, що значний вклад в наповнення місцевого бюджету вносять місцеві податки, які також включають податок на нерухомість. На них припадає майже 14% доходів бюджету (за виключенням кредиту). В Словаччині місцеві податки являються факультативними. Муніципалітети самостійно приймають рішення про доцільність застосування тих чи інших податків, визначають ставки податку, порядок нарахування та сплати, подат-кові пільги, тощо.

До числа місцевих податків відносять:

- податок на нерухомість;
- податок з власників собак;
- податок на використання громадського простору;
- податок за надання житла;
- податок з автоматів для продажу;
- податок з невіграшних гральних автоматів;
- податок за в'їзд в історичну частину міста;
- податок з атомної установки [1].

Найбільш фіскально-ефективним серед місцевих податків є податок на нерухо- мість. Крім того, варто звернути на досить перспективний податок на використання громадського простору, який справляється за тимчасове використання території населених пунктів (для проведення концертів, розміщення палаток, тощо). На даний податок припадає майже четверта частина доходів від місце- вих податків.

Ключовими статтями неподаткових надходжень міста Прешов є доходи від ко- мерційної діяльності, продажу землі, плата за ігрові місця та плата за утилізацію сміття. Вагомою частиною бюджету загального самоурядування йде за рахунок 23,5% від загального обсягу податків на прибуток фізичних осіб. Як і на рівні органів муніципалітетів, він перерозподіляється на основі формульних розрахунків. Для країв ця формула містить 6 параметрів:

- чисельність населення (офіційно зареєстрованого);
- відсоток жителів у віці 15-18;
- відсоток жителів старших 62 років;
- довжина доріг II та III категорій;
- густота населення;
- площа регіону [9, с.36].

Загалом, фінансові джерела розподілені між різними рівнями влади таким чином, що і регіони і уряд мають потужну фінансову базу для своєї діяльності, а держава здійснює трансферти до місцевих бюджетів не тому, що вони не можуть профінансувати свої мінімальні потреби (як це має місце в Україні), а на виконання делегованих функцій. Будучи повністю відповідальними за соціально-економічний стан відповідної адміністративно-

10. Nariadenie vlády č. 258/1996 Z. z. Nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa vydáva Zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy [Elektronický zdroj]. – Режим доступу: <http://www.zakonypreludi.sk/zz/1996-258>

11. Peteri G. *Lessons on Successful Reform Management* / G. Peteri, V. Zentai // *Mastering Decentralization and Public Administration Reforms in Central and Eastern Europe* / Ed. Peteri G. – OSI/LGI, 2002. – pp. 13 - 30.

12. Ústavný zákon č. 294/1990 Zb. z 18. 7. ktorým sa mení a dopĺňa ústavný zákon č. 100/1960 Zb. Ústava Československej socialistickej republiky a ústavný zákon č. 143/1968 Zb. o československej federácii a ktorým sa skracuje volebné obdobie národných výborov [Elektronický zdroj]. – Режим доступу: <http://www.noveaspi.sk/products/lawText/1/38643/1/2>

13. Zákon Slovenskej národnej rady zo 6. septembra 1990 o obecnom zriadení [Elektronický zdroj]. – Режим доступу: www.minv.sk/?zdruzenia-obci&subor=21972

14. Zákon 472/1990 Zb. - o organizácii miestnej štátnej správy [Elektronický zdroj]. – Режим доступу: <http://www.noveaspi.sk/products/lawText/1/38835/1/2>

15. Zákon SNR, 517/1990 Zb. o územnom a správnom členení Slovenskej republiky [Elektronický zdroj]. – Режим доступу: <http://www.noveaspi.sk/products/lawText/1/38882/1/2>

16. Zákon č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky [Elektronický zdroj]. – Режим доступу: <http://www.epi.sk/zz/1996-221>

17. Zákon č. 302/2001 Z. z. zo 4. júla 2001 o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) [Elektronický zdroj]. – Режим доступу: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwi3pMiRncDOAhVTLxQKHe1PAfEQFggmMAE&url=https%3A%2F%2Fwww.po-kraj.sk%2Ffiles%2Fdokumenty%2FDokumenty-PSK%2FZakony%2Fzakon_302-

Bobryk O.V.,

Postgraduate student, Department of International Relations,
Faculty of International Economic Relations of UzhNU, tomej@ukr.net

Ukraine, Uzhgorod

FINANCIAL DECENTRALISATION IN CONTEXT OF ADMINISTRATIVE-TERRITORIAL REFORM IN SLOVAK REPUBLIC

Administrative-territorial reform in the Slovak Republic was carried out aiming to democratize and modernize the public administration and local government, making it adequate according to European standards.

Administrative-territorial reform in Slovakia is relatively poorly studied by Ukrainian scientists. Preferably the Ukrainian scientists have studied the experience of reforms in Poland. As far as Poland is similar to Ukraine by quantity of population, comparable by a territory size, and most importantly has a three-levels structure of government which is also typical for our country. The objective of our research is to study the experience of administrative-territorial reform in Slovakia.

After significant political changes in Czechoslovakia in late 1989 - early 1990 significant changes in the organization and state and local governments were made. The changes also affected the administrative-territorial structure of Slovakia. There were created 38 districts (okres), and 121 contours (obvod) and obvod-governments. Lands (kraj) were abolished and their functions transferred to obvod and okres governments.

However, very soon it became clear that the administrative-territorial reform there were several disadvantages. Main disadvantage was that the administrative units of Slovakia were quite small and did not have sufficient conditions and potential for economic and social development.

Key words: *Administrative-territorial reform, decentralization in Slovakia, reform of public government, administrative reform.*

